

ЗАПОБІГАННЯ ЗБУТУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ У ПРИЧОРНОМОРЬСЬКОМУ РЕГІОНІ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Мазуренко О. В.

У статті досліджено, що повномасштабна війна Російської Федерації проти України принесла багато різного роду проблем для нашої країни: руйнування інфраструктури, загибель тисяч мирних жителів, безпрецедентні втрати в економіці, негативні зміни у соціально-політичному житті зростання злочинності, в тому числі і збуту наркотиків. Поряд із цим наша країна не втратила прагнення до розвитку та не звернула зі шляху інтеграції до Європейського Союзу. У роботі доводиться, що Південь нашої країни традиційно розглядався в якості стратегічної мети для організованих злочинних угруповань, що спеціалізуються на збуті наркотиків.

Враховуючи, що Україна взяла чіткий курс на Євроінтеграцію, важливою складовою частиною її розвитку є зміцнення правопорядку та зниження рівня наркотизації населення; налагодження ефективної системи протидії правопорушенням адаптованої до Європейських стандартів.

Доводиться, що ефективність запобігання збуту наркотиків значною мірою залежать від налагодження ефективного міжнародного співробітництва і координації правоохоронної діяльності в цій галузі. Важливим також вважається обмін інформацією про злочинну діяльність та проведення сумісних операцій з припинення наркозбуту українськими правоохоронними органами із зарубіжними партнерами – членами Європейського Союзу та кандидатами на вступ до нього.

Із метою вдосконалення та пристосування роботи правоохоронних органів до умов сучасності та до Європейських стандартів вважаємо також за доцільне: спрямування основних зусиль правоохоронців на виявлення та реагування на зміни кількісних та якісних параметрів наркозлочинності; знешкодження злочинних елементів, які розповсюджують наркотики через мережі Інтернет; припинення діяльності осіб, що розповсюджують наркотики способом «закладки»; припинення діяльності нарколабораторій, що спеціалізуються на синтетичних наркотичних засобах, а також осіб, які займаються вирощуванням, виробництвом та розповсюдженням наркотиків рослинного походження.

Ключові слова: незаконний збут наркотиків, наркотики, Причорноморський регіон, Євроінтеграція,

Європейський Союз, запобігання, протидія, профілактика, злочинність, кримінальні правопорушення.

Mazurenko O. V. Prevention of drug sales in the Black Sea region of Ukraine in the context of European integration

The article examines that the full-scale war of the Russian Federation against Ukraine brought many different kinds of problems for our country: the destruction of infrastructure, the death of thousands of civilians, unprecedented losses in the economy, negative changes in social and political life, the growth of crime, including the sale of drugs.

At the same time, our country has not lost its desire for development and has not deviated from the path of integration into the European Union. The work proves that the South of our country has traditionally been considered a strategic target for organized criminal groups specializing in drug sales.

Given that Ukraine has taken a clear course towards European integration, an important component of its development is strengthening the law and order and reducing the level of drug addiction among the population; establishment of an effective crime prevention system adapted to European standards.

It is proven that the effectiveness of preventing the sale of drugs largely depends on the establishment of effective international cooperation and coordination of law enforcement activities in this field.

It is also considered important to exchange information on criminal activity and conduct joint operations to stop drug addiction by Ukrainian law enforcement agencies with foreign partners – members of the European Union and candidates for joining it.

In order to improve and adapt the work of law enforcement agencies to modern conditions and to European standards, we also consider it expedient to: direct the main efforts of law enforcement officers to identify and respond to changes in the quantitative and qualitative parameters of drug crime; neutralization of criminal elements that distribute drugs through Internet networks; termination of activities of persons distributing drugs by

the “bookmark” method; termination of the activities of drug laboratories specializing in synthetic drugs, as well as persons engaged in the cultivation, production and distribution of herbal drugs.

Key words: *illegal sale of drugs, drugs, Black Sea region, European integration, European Union, prevention, counteraction, prevention, crime, criminal offenses.*

Постановка проблеми. Повномасштабна війна Російської Федерації проти України принесла багато різного роду проблем для нашої країни: руйнування інфраструктури, загибель тисяч мирних жителів, безпрецедентні втрати в економіці, негативні зміни у соціально-політичному житті тощо. Поряд із цим наша країна не втратила прагнення до розвитку та не звернула зі шляху інтеграції до Європейського Союзу. Важливим показником для наближення до стандартів європейського життя є рівень правопорядку та стан законності у країні. У цьому сенсі вітчизняні вчені, законодавці та правоохоронці відшукують все нові і нові шляхи зміцнення законності, подолання негативних станів і зменшення впливу від наслідків, які привнесла у нашу повсякденність російська агресія. Збільшення рівня алкоголізації та наркотизації населення, як свідчить історичний досвід, є супутником будь-якої війни. Наша країна, на жаль, не стала цьому виключенням. Тільки за останні 11 місяців кримінально-правова статистика фіксує зростання майже всіх правопорушень, в тому числі і правопорушень, пов'язаних із незаконним збутом наркотиків. Відбувається колосальна перебудова структури злочинності, збільшується її організованість, зростає ступінь тяжкості традиційних, в тому числі і наркотичних злочинів. Кримінальні елементи швидко зорієнтувалися у новій парадигмі і переорієнтували свою діяльність під потреби «нелегального ринку наркотиків». Експерти фіксують збільшення кількості нелегальних пунктів виробництва та збуту наркотичних та інших психостимулюючих заходів; на фоні зростання безробіття спостерігається втягнення у незаконний збут наркотиків нових верств населення. Особливо враженими цими негативними явищами виявилися території Півдня України: Херсонської та Миколаївської області – як території, які постраждали від російської агресії, зазнали масових руйнувань, а також, Одеської області, куди відбулося масове переселення людей з охопленої активними бойовими діями територій. У зв'язку із цим тема *запобігання збуту наркотичних засобів у Причорноморському регіоні України у контексті Євроінтеграції* перетворилася у *надзвичайно важливу та актуальну тему* наукового пошуку.

Стан дослідження. Сама по собі проблема вивчення питань, пов'язаних із незаконним збутом наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, не є новою у кримінологічній науці. Ці питання неодноразово висвітлювалися у роботах А.М. Бабенка [1, с. 12-14; 2, с. 16-26; 8; 4; 2, с. 16-26; 5, с. 42-60; 6; 7], який досліджував ці питання у контексті вивчення територіальних особливостей злочинності. В.С. Батиргарєєва [9, с. 39-54; 10, с. 164-183] приділяла увагу вивченню загальних питань аналізу та протидії злочинності (в тому числі і незаконному обігу наркотиків), Ю.В. Баулін, В.І. Борисов зі співавторами приділяли увагу протидії організованим формам збуту наркотиків [18], Б.М. Головкін досліджував питання організації запобігання злочинності та зміцнення законності [12]; В.І. Женунтій з А.М. Бабенком обіймалися проблемами запобігання наркозбуту рослинного походження [13], А.П. Закалюк неодноразово звертався до питань аналізу наркозлочинності та розробки дієвих механізмів її запобігання [14, с. 424-451], А.А. Музика досліджував проблеми запобігання наркозлочинності кримінально-правовими засобами [15], О.В. Одерій зі співавторами досліджував проблеми розслідування злочинів щодо незаконного обігу неркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів [16]; також можна виділи окрему групу вчених, які досліджували окремі напрями запобігання наркозлочинності: М.О. Овчаренко – боротьба з незаконним обігом наркотиків через Інтернет за допомогою методу профілювання [24, с. 1296-1304]; Р.С. Орловський з колективом авторів [25, с. 377-385], К.Ю. Писаренко [19], А.П. Полях [20], С.П. Рашевський [21], Л.В. Сорока [22] та інші досліджували кримінально-правові, криміналістичні, адміністративно-правові, міжнародно-правові та інші аспекти протидії незаконному збуту наркотичних засобів. Незважаючи на велику кількість наукових досліджень, присвячених вказаних темі, проблема запобігання збуту наркотичних засобів у Причорноморському регіоні України у контексті Євроінтеграції залишилася поза увагою вітчизняних вчених. Саме вищепризначене й зумовило **актуальність** та обрання задекларованої теми нашого наукового пошуку.

Таким чином, **мета нашої статті** полягає в отриманні нових знань про сучасний стан та особливості запобігання збуту наркотичних засобів у Причорноморському регіоні України у контексті Євроінтеграції.

Виклад основного матеріалу. Вивчення досвіду країн, де відбувалися військові дії (Близький Схід, Південно-Східна Азія і т.д.), вказують на те, що зони конфліктів слугують осередками заго-

стрення ситуації у сфері незаконного виробництва, розповсюдження і споживання наркотиків. Така ситуація заслуговує на увагу і для нашої країни [17]. Не секрет, що Україна, де відбувається масштабні військові дії, є країною, яка межує з традиційними ринками збуту, які знаходяться в країнах Євросоюзу. Крім цього, наша країна наркоділками використовується не лише в якості ринку збуту наркотичних засобів, а і в якості території для їх транзиту в інші країни. У цьому сенсі Південь нашої країни традиційно розглядався в якості стратегічної мети для організованих злочинних угруповань, що спеціалізуються на збуті наркотиків. І цьому є багато підтверджень, наприклад, відповідно до щорічної доповіді ООН про наркотики і злочинність у нашій країні з початку війни не лише збільшується нелегальний ринок наркотиків, а і розширюється їх асортимент [17]. Управління з наркотиків та злочинності ООН відмічає, що тільки кількість виявлених і знешкоджених лабораторій в Україні з початком війни зросло майже у п'ять разів: з 17 у 2019 році до 79 у 2022 році. Управління також попереджує, що можливості з виробництва наркотиків рослинного і синтетичного походження будуть тільки зростати по мірі продовження війни [17]. В доповіді також відмічається, що активні військові дії будуть порушувати традиційні маршрути переміщення наркотиків та збільшення кількості каналів нелегального їх постачання як на внутрішній, так і на зовнішні нелегальні ринки [17]. Військова агресія РФ до України провокує гуманітарну кризу, що є додатковим негативним фактором стимулювання незаконного виробництва та збуту наркотиків, а також збільшення кількості їх споживачів [17]. Також прогнозується збільшення зорганізованості такої діяльності та втягнення в неї нових верств населення. Зазначена ситуація потребує відповідного реагування з боку правоохоронних органів і відповідних засобів організаційно-правового характеру.

У Європейському Союзі висловлюють серйозну стурбованість, що війна в Україні може загострити в Україні проблеми незаконного обігу наркотиків. Такі побоювання обумовлені багатьма факторами. По-перше, історичний досвід військових конфліктів у світі, а також на Європейському континенті неодноразово засвідчували, що війна, яка тягне за собою руйнування інфраструктури, погіршення якості життя, і, як наслідок, призводить до страждань людей і психологічних стресів, збільшує попит на психостимулюючі речовини і призводить до наркотичної та алкогольної залежності [11].

Вже сьогодні європейські та вітчизняні експерти зазначають, що наркоторговці збільшують

обсяги виробництва наркотичних і інших психоактивних речовин, збільшують прибутки від незаконного їх збуту. В умовах війни, як правило, у воюючих країнах підвищується присутність сил безпеки та правопорядку, збільшується контроль за пересуванням товарів різного призначення, в тому числі і незаконного походження (зброя, наркотики, підроблені лікарські засоби тощо), зростає корупційна складова частина у сфері переміщення вантажів та товарів різного призначення. Змінюються маршрути переміщення товарів незаконного походження, в тому числі і наркотиків [11]. Служби охорони здоров'я європейських і інших країн, особливо тих, що межують з Україною, фіксують загострення наркоситуації як у самій Україні, так і на прикордонних з нею територіях [11].

Аналіз кримінально-правової статистики та відкритих інформаційних джерел вказує, що початок війни РФ проти України ознаменувався зростанням кримінальних правопорушень у нашій країні, особливо це торкнулося сегменту, пов'язаного з незаконним обігом наркотиків. Тільки за 10 місяців 2022 року кількість наркотичних злочинів збільшилася з 29587 (у 2021 році) до 32393 (за 10 місяців 2022 року). З 2019 року кількість наркотичних злочинів зросла майже на чотири тисячі [26; 27]. Небезпечною виглядає ситуація у сфері розповсюдження наркотичних а психостимулюючих речовин. Тільки кримінальні правопорушення, пов'язані зі збутом наркотиків (ст. 307 КК України), зросли з 6382 (у 2019 р.) до 9056 (за 10 місяців 2022 року) (табл. 1).

Таблиця 1

Динаміка кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення за 2019 – 10 місяців 2022 року

Рік/Кримін. правопоруш.	2019 р.	2020 р.	2021 р.	За 10 міс. 2022 р.
Крим.прав. 305	28 774	28 204	29 587	32 393
Виявлено осіб	19 091	19 574	21 949	18 839
307	6 382	8 507	10 994	9 056
Виявлено осіб	4 303	6 169	8 323	6 777
309	18 623	15 874	14 109	19 184
Виявлено осіб	11 853	10 358	9 789	8 833
310	1 610	1 822	1 419	1 874
Виявлено осіб	1 409	1 554	1 245	1 350

Не кращою виглядає ситуація й у сфері незаконного посіву та вирощування наркотиковмісних рослин. Так, злочини, передбачені ст. 310 КК України, зросли з 1610 (у 2019 р.) до 1874 (за 10 місяців 2022 р.) випадків.

Кримінологічний аналіз кримінальних правопорушень, пов'язаних із наркотиками, дозволяє виявити ряд особливостей [26; 27]. Так, алогічною виглядає ситуація у стані незаконного обігу наркотиків: по-перше, на фоні загального зростання всієї наркозлочинності на +13% (з 28774 у 2019 р. до 32 393 за 10 міс. 2022 року) спостерігається збільшення кількості реєстрації кримінальних правопорушень, пов'язаних зі збутом наркотичних засобів +41% (з 6 382 у 2019 р. до 9 056 за 10 міс. 2022 року), та виявлених осіб, які вчиняють такі дії +63% (з 4 303 у 2019 р. до 6 777 за 10 міс. 2022 року); по-друге, фіксується збільшення кримінальних правопорушень, передбачених ст. 309 КК України, – +3% (з 18 623 у 2019 р. до 19 184 за 10 міс. 2022 року), на фоні зменшення осіб, підозрюваних у такій діяльності, –26% (з 11 853 у 2019 р. до 8 833 за 10 міс. 2022 року); по-третє, зафіксовано збільшення кількості посіву або вирощування снотворного маку чи конопель (ст. 310 КК України) – +15% (з 1 610 у 2019 р. до 1 874 за 10 міс. 2022 року). Тобто сфера пропозиції та споживання наркотиків розширюється, зростає загальна кількість правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, у той час як кількість злочинів, пов'язаних зі збутом, а так само притягнення до відповідальності осіб, які збувають наркотики, зменшується. Така ситуація виглядає доволі таки дивною на фоні загальних тенденцій до збільшення наркозлочинності.

За результатами кримінологічних досліджень, однією із зон підвищеної небезпечності виявилися міста та селища Одеської, Миколаївської та Херсонської областей. Специфічне географічне розташування, розвинена транспортна, економічна й інфраструктурна мережі (особливо на фоні війни) ставлять населенні пункти цих регіонів у розряд потенційно привабливих територій Причорноморського регіону для осіб, які ведуть протиправний спосіб життя [8, с. 85].

За своїми структурними показниками злочини у сфері обігу наркотиків у Причорноморському регіоні протягом 2020-2022 років мали такий вигляд: перше місце стабільно посідали незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту (ст.309 КК України) – 55,5 %. На

другому місці – незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання з метою збуту, а так само незаконний збут наркотичних засобів або психотропних речовин (ст. 307 КК України) – 28%. Злочини, пов'язані з незаконним посівом або вирощуванням снотворного маку чи конопель (ст. 310 КК України), опинилися на третьому місці – 8,54%. Питома вага інших злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотиків та психотропних речовин, не перевищувала 8%.

Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення останнім часом утворює криміногенний облік Причорноморського регіону України. На території цього регіону вчиняється понад 15% від усіх наркотичних кримінальних правопорушень в Україні: практично кожен дев'ятий вчиняється в Одеській – 1379 (4% від злочинності в регіоні), Миколаївській – 905 (5,4% від злочинності в регіоні) або у Херсонській 957 (5,7% від злочинності в регіоні) областях [8, с. 72]. Зазначене істотно ускладнює криміногенну обстановку у країні і детермінує велику кількість негативних соціально-економічних, кримінально-правових та криміногенних наслідків: збільшення «наркотичної» корисливо-насильницької, рецидивної та інших видів злочинності. Безумовно, це істотно знижує рівень безпеки у регіоні, знижує можливості у відновленні країни, а також щодо інтеграційних процесів країни у Європейський простір.

Узагальнюючи результати цієї частини нашого дослідження, враховуючи власний практичний досвід та ґрунтуючись на здобутках фахівців у сфері із запобігання наркозлочинності, варто запропонувати ряд заходів з особливості запобігання збуту наркотичних засобів у Причорноморському регіоні України в умовах війни та у контексті Євроінтеграції. Враховуючи необхідність зміцнення правопорядку в нашій країні та притримування діяльності правоохоронних органів нашої країни до Європейських стандартів, у Причорноморському регіоні нашої країни діяльність із протидії незаконному обігу наркотичних засобів варто орієнтувати на зниження ринку споживання наркотиків; перешкоджання потраплянню на внутрішній ринок наркотичних засобів зовнішнього та внутрішнього походження; протидію транзиту та контрабанді (ввезення та вивезення) наркотичних засобів; зміцненню правової бази, яка забезпечує діяльність із запобігання наркотичних засобів.

Досягнення мети зниження рівня збуту наркотичних засобів досягається шляхом: сучасного інформаційно-аналітичного забезпечення практики протидії незаконному збуту наркотичних засобів; здійснення загальної профілактики наркотизму та правопорушень, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів; вказана мета також досягається за рахунок профілактики правопорушень серед суб'єктів господарювання, діяльність яких пов'язана з культивуванням наркотиковмісних рослин, виробництвом, виготовленням, зберіганням, перевезенням, відпуском, знищенням наркотичних засобів, використанням рослин, які містять наркотичні засоби для промислових цілей [28, с. 125]. Важливу роль відіграє попередження, розкриття та розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних зі збутом наркотичних засобів; виявлення та усунення причин та умов, які зумовлюють збут наркотичних засобів; проведення комплексних спеціальних операцій, спрямованих на припинення дій, пов'язаних зі збутом наркотиків; перекриття каналів транспортування наркотичних засобів та психостимулюючих речовин [28, с. 125].

Враховуючи той факт, що Причорноморський регіон (Одеська, Миколаївська та Херсонська області) знаходяться недалеко (або об'єднані шляхами морського, залізничного і т.д. сполучення) від таких країн, як Молдова, Болгарія, Туреччина, ефективність запобігання збуту наркотиків значною мірою залежить від налагодження ефективного міжнародного співробітництва і координації правоохоронної діяльності в цій галузі. Важливим також вважаємо обмін інформацією про злочинну діяльність українських правоохоронних органів із зарубіжними партнерами – членами Європейського Союзу та кандидатами на вступ до нього.

Не остання роль належить узгодженості внутрішньодержавного антинаркотичного законодавства з міжнародними правовими стандартами у галузі протидії незаконному збуту наркотичних засобів. Якісна робота із запобігання досліджуваному виду кримінальних правопорушень неможлива без підготовки співробітників правоохоронних органів і спецслужб із цієї проблеми для роботи в умовах воєнного стану [19, с. 165-166].

Важлива роль відводиться профілактиці. У наукових публікаціях зазначають на необхідності в засобах масової інформації висвітлювати інформацію на антинаркотичну тематику; не менш важливою є пропаганда здорового способу життя з одночасним висвітленням негативних правових наслідків збуту наркотиків, а також соціальних

наслідків незаконного вживання наркотичних засобів або психотропних речовин. Особлива роль відводиться телерадіокомунікаційним засобам, які забезпечують безпосереднє спілкування аудиторії з учасниками телерадіопрограм [19, с. 168]. Варто запроваджувати проведення різноманітних конкурсів та вікторин на антинаркотичну тематику; позитивно себе зарекомендувало створення теле- і радіопрограм, художніх творів антинаркоманійної спрямованості, із обов'язковим залученням громадських діячів, лідерів соціальної думки; важливим є звернення керівників державних органів, провідних фахівців з проблем боротьби з наркоманією і незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів [19, с. 167-168]. Цікавим є досвід правоохоронних органів Німеччини, де поліцейські після виходу на пенсію залучаються до профілактики наркозлочинності у дитячих садочках, у школах, у закладах різних рівнів освіти та серед раніше засуджених осіб.

Досвід роботи у правоохоронних органах Причорноморського регіону вказує на те, що в умовах війни наркоторговці використовують різноманітні форми та способи ведення протиправної діяльності, у зв'язку із чим основні зусилля правоохоронців мають бути спрямовані на виявлення та реагування на зміни кількісних та якісних параметрів наркозлочинності; знешкодження злочинних елементів, які розповсюджують наркотики через мережі Інтернет; припинення діяльності осіб, що розповсюджують наркотики способом «закладки»; припинення діяльності нарколабораторій, що спеціалізуються на синтетичних наркотичних засобах, а також осіб, які займаються вирощуванням, виробництвом та розповсюдженням наркотиків рослинного походження; виявлення та припинення діяльності наркозбудувачів, що здійснюють рекламування та розповсюдження наркотиків через різноманітні соціальні мережі; знешкодження каналів постачання та розповсюдження наркотиків за допомогою можливостей «Нової пошти»; перекриття каналів збуту, що здійснюються з порушенням правил перевезення, ввезення на митну територію України та вивезення за її межі наркотичних (психотропних) лікарських засобів хворими, яким такі засоби рекомендовані для вживання за медичними показаннями.

Висновки. 1. Європейські та вітчизняні експерти зазначають, що наркоторговці збільшують обсяги виробництва наркотичних і інших психоактивних речовин, збільшують прибутки від незаконного їх збуту. Особливо гострою ця проблема

Протидія злочинності: проблеми практики та науково-методичне забезпечення

виявляється на Півдні України, оскільки цей регіон традиційно розглядається наркоділками в якості важливих своїх пріоритетів, підсилюється негативний вплив умов війни та пов'язаних із нею чинників соціально-економічного та психологічного характеру.

2. Ураховуючи, що Україна взяла чіткий курс на Євроінтеграцію, важливою складовою частиною її розвитку є зміцнення правопорядку та зниження рівня наркотизації населення; налагодження ефективної системи протидії правопорушенням, адаптованої до Європейських стандартів.

3. Ефективність запобігання збуту наркотиків значною мірою залежить від налагодження ефективного міжнародного співробітництва і координації правоохоронної діяльності в цій галузі. Важливим також вважається обмін інформацією про злочинну діяльність та проведення сумісних операцій з припинення наркозбуту українськими правоохоронними органами із зарубіжними партнерами – членами Європейського Союзу та кандидатами на вступ до нього.

4. Не остання роль належить узгодженості внутрішньодержавного антинаркотичного законодавства з міжнародними правовими стандартами у галузі протидії незаконному збуту наркотичних засобів. Важлива роль відводиться профілактиці наркозбуту та пов'язаній із ним наркозлочинності.

5. Із метою вдосконалення та пристосування роботи правоохоронних органів до умов сучасності та до Європейських стандартів вважаємо також за доцільне: спрямування основних зусиль правоохоронців на виявлення та реагування на зміни кількісних та якісних параметрів наркозлочинності; знешкодження злочинних елементів, які розповсюджують наркотики через мережі Інтернет; припинення діяльності осіб, що розповсюджують наркотики способом «закладки»; припинення діяльності нарколабораторій, що спеціалізуються на синтетичних наркотичних засобах, а також осіб, які займаються вирощуванням, виробництвом та розповсюдженням наркотиків рослинного походження; виявлення та припинення діяльності наркозбувачів, що здійснюють рекламування та розповсюдження наркотиків через різноманітні соціальні мережі; знешкодження каналів постачання та розповсюдження наркотиків за допомогою можливостей «Нової пошти» тощо.

Література

1. Бабенко А.М. Регіональні особливості розподілу наркозлочинності в Україні: деякі шляхи протидії. *Науковий вісник Ужгородського національного*

університету. Серія «Право». 2012. Випуск 20. Частина 1. Том 4. С. 12-14.

2. Бабенко А.М. Сучасний стан та тенденції наркозлочинності, вбивств та самогубств у містах і сільських районах України: кримінологічний вимір та запобігання. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: науковий журнал.* 2018. Спеціальний випуск № 1(91) «Протидія наркозлочинності в Україні та у світі: проблеми та шляхи їх вирішення». Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. С. 16-26.

3. Бабенко А.М. Запобігання злочинності в регіонах України: концептуально-методологічний та праксеологічний вимір : монографія. Одеса : ОДУВС, 2014. 416 с.

4. Бабенко А.М. Територіально-просторовий аналіз злочинності у населених пунктах Одеської області. *Вісник Асоціації кримінального права України.* 2017. № 2(9). URL: http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/12/11_Babenko.pdf (дата звернення: 01.10.2022).

5. Бабенко А.М. Регіональні особливості злочинності у містах та сільських районах Запорізької, Дніпропетровської та Харківської областей. *Питання боротьби зі злочинністю: зб. наук. пр. / редкол.: В.І. Борисов та ін.* Харків: Право, 2018. Вип. 36. С. 42-60. URL: <http://pbz.nlu.edu.ua/article/view/157063> (дата звернення: 01.10.2022).

6. Бабенко А.М. Тактико-психологічні, кримінально-процесуальні, адміністративно-правові та оперативно-розшукові заходи профілактики і запобігання кримінальним правопорушенням. *Південноукраїнський правничий часопис* № 1. 2021. С. 14-22.

7. Бабенко А.М., Федорончук І.В. Втручання у діяльність захисника чи представника особи: кримінологічний і кримінально-процесуальний виміри. *Юридичний бюлетень.* 2020. № 15. С. 104-112.

8. Бабенко А.М., Конопельський В.Я., Чекмарьова І.М. Кримінологічна характеристика та запобігання злочинності у прикордонних регіонах Причорномор'я материкової України : монографія. Харків : Право, 2019. 264 с.

9. Батиргарєєва В.С., Бабенко А.М. Аналіз сучасної криміногенної ситуації в Україні як інформаційна модель для розробки стратегії зменшення можливостей вчинення злочинів. *Архів кримінології та судових наук.* № 1. 2020. С. 39-54.

10. Батиргарєєва В.С., Бабенко А.М. Вплив установа виконання покарань і попереднього ув'язнення на криміногенну ситуацію в Україні. *Право України.* № 2. 2020. С. 164-183.

11. В ЕС обеспокоились, что война в Украине может обострить проблемы с наркотиками. URL:

<https://www.eurointegration.com.ua/rus/news/2022/06/14/7141233/> (дата звернення: 01.10.2022).

12. Головкин Б.М. Теперішнє і майбутнє кримінології. *Проблеми законності*. 2020. Вип. 149. С. 168-184. URL: <http://plaw.nlu.edu.ua/issue/view/12367/6456> (дата звернення: 01.10.2022).

13. Женунтій В.І., Бабенко А.М. Незаконне культивування наркотиковмісних рослин: кримінально-правовий та кримінологічний аспекти, запобігання : монографія. Донецьк : ДЮІ ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2009. 224 с.

14. Закалюк А.П. Курс сучасної української кримінології: теорія і практика: у 3-х кн. Київ : Вид. Дім «Ін Юре», 2007. Кн. 2: Кримінологічна характеристика та запобігання вчиненню окремих видів злочинів. 2007. 712 с.

15. Музика А.А. Відповідальність за злочини у сфері обігу наркотичних засобів. Київ : Логос, 1998. 324 с.

16. Одерій О.В., Лисенко В.М. Розслідування злочинів щодо незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів : наук.-практ. посіб. Харків : Золоті сторінки, 2004. 164 с.

17. ООН: війна в Україні может способствовать росту наркобизнеса. URL: <https://www.golosameriki.com/a/ukraine-war-drugs-production-un-report/6634699.html> (дата звернення: 01.10.2022).

18. Організований наркобізнес (поняття, форми, підставикримінальної відповідальності) / Баулін Ю.В., Борисов В.І., Дорош Л.Д. [та ін.] ; за заг. ред. Ю.В. Бауліна, Л.В. Дорош. Харків: Право, 2005. 256 с.

19. Писаренко К.Ю. Міжнародно-правові аспекти участі України у боротьбі із незаконним обігом наркотичних засобів : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 ; Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2007. 201 с.

20. Полях А.М. Криміналістична характеристика та основи розслідування контрабанди наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 ; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. Харків, 2009. 196 с.

21. Рашевський С.П. Механізм протидії незаконному обігу наркотичних засобів і психотропних речовин: поняття і зміст. *Порівняльно-аналітичне право*. № 1. 2016. С. 294-297.

22. Сорока Л.В. Адміністративна відповідальність за незаконний обіг наркотичних засобів та психотропних речовин : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 ; Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2005. 184 с.

23. Andriy Babenko, Oleksandr Mazurenko, Anastasiia Mernyk. Chronic Alcoholism Treatment in Custodial Facilities: Ukraine's Experience During Independence. *Wiadomości Lekarskie*. 2019. № 12. P. 2451-2457.

24. Ovcharenko, M. O., Tavoilzhanskyi, O. V., Radchenko, T. M., Kulyk, K. D., & Smetanina, N. V. (2020). Combating Illegal Drugs Trafficking Using the Internet by Means of the Profiling Method. *Journal of Advanced Research in Law and Economics*. 2020. Vol. 11, № 4. P. 1296-1304.

25. Ruslan Semenovych Orlovskyi, Anatoliy Trokhymovych Komziuk Bohdan Mykhailovich Orlovskyi, Taisa Vasylivna Rodionova. Contemporary forms and methods of counteracting narcotization of the youth. *Amazonia Investiga*. Vol. 9. Issue 28 (2020). P. 377-385.

26. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень-грудень 2021 року / Офіс Генерального прокура. 2022. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2> (дата звернення: 10.10.2022).

27. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за 10 місяців 2022 року / Офіс Генерального прокура. 2022. URL: <https://gp.gov.ua/ua/posts/pro-zareyestrovani-kriminalni-pravoporushennya-ta-rezultati-yih-dosudovogo-rozsliduvannya-2> (дата звернення: 10.10.2022).

28. Наркозлочинність: кримінологічна характеристика та запобігання: науково-практичний посібник / Бова А.А., Женунтій В.І., Закалюк А.П. [та ін.] ; за заг. ред. А.П. Закалюка. Київ, 2006. 296 с.

Мазуренко О. В.,
начальник Любашівського ВП Балтського ВП ГУНП
в Одеській області,
підполковник поліції,
аспірант докторантури, аспірантури
та ад'юнктури
Одеського державного університету
внутрішніх справ